

APĂRAREA NAȚIONALĂ

organ național independent.

Apare: Miercuri, Vineri și Duminică.

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

-strada Stefaniei Nr. 13.

ABONAMENTELE:

Pentru monarhia austro-ungară:
Pe un an 24 cor., 6 luni 12., 3 luni 6 coroane.
Pentru România și străinătate:
Pe an 25 franci, 6 luni 13 franci, 3 luni 7 franci.
Abonamentele se plătesc înainte.

Proprietari și editori:

Dr. Eusebie Antonovici, cand. de adv.

Valerian Halip, notar.

Constantin Jescu, țaran.

Vasile Maghior, paroh.

Dorimedont Vlad, inv. sup.

INSERTIUNILE:

Un rind petit sau spațiul său coastă pentru publicarea odată 12 bani, de două ori 18 bani, de trei ori 24 bani. — Reclame la finea textului coastă șirul de petit 50 bani.

Prenumeratiunile se primesc la administrație; Inseratele la „Societatea tipografică bucovineană” în Cernăuț.

Epistole nefrancate nu se primesc. — Manuscriptele nu se înapoiază.

Un număr costă 20 bani.

Un proiect pentru desrobirea țaranului.

Cernăuț, 7 Decembrie 1907.

Unul din punctele cardinale ale programului partidului național adoptat de marea adunare populară în ziua de 21 Februarie 1907 la Suceava, este lupta pentru desrobirea țaranului nostru din ghiarele cămătarilor, stavilarea trecerei averii țărănești în mâini străine precum și rescumpărarea moșii deja pierdute.

Intro serie de articoli ne-am ocupat cu măsurile pentru oprirea curentului de emigrare la America precum și cu regularea creditului poporului țărănesc, ajungând la convingerea, că acordarea unui credit — fie cât de suficient și cu cămăta cea mai mică — nu este în stare a sana răul economic țărănesc, ci numai a-l amâna pentru un timp determinat, cu o vedea foarte apropiată.

Pentru această părere a noastră vorbesc și experiențele, ce le-am făcut cu „banca țării” acest institut, pe care contrarii noștri politici

*) Deschidem discuția asupra chestiei acesteia punând coloanele noastre la dispoziție pentru ori și ce articol privitor la aceasta chestie și obiectiv.

cu predilecție i-1 întrebuințează ca armă contra noastră, pentru a documenta „grozava lor prietenie pentru țărani”, care însă, afară de o sumedenie de funcționari străini și de procese intentate de însuși acest institut țaranilor dătoși (vezi în ultimii numeri ai „V. P.” lista restanțierilor, amenințați cu procese) nu ni-a adus alt bine. În schimb însă, servește de post de pripășire pentru mulți pierdevară și ca resursă pentru cămătarii și lipitoarele bietului țaran. Astăzi, după doi ani de funcțiune, și contrarii noștri politici cei mai înverșunați, trebuie să admită, că țaranului nostru nu creditul acordat i-1 va reda moșia pierdută, ci numai o instrucțiune corectă și temeinică pentru o economie rațională; și ori ce credit acordat lui, înainte de ce el va fi instruit în ale economiei raționale, însemnează a strica orzul pe giște. Dar nu numai „banca țării”, ci și celelalte institute de credit din țară, nu sînt în stare a-și împlini scopul, pentru că lucrează cu capital împrumutat și pentru că țaranul nostru, afară de multe alte, mai are și păca'ul, că cu orice preț caută să cumpere pământ,

fără privire ori de are cu ce'l plăti și ori de e rentabilă cumpărarea sau ba. Cînd e vorba de cumpărarea unei bucăți de pământ, rar unde vei găsi un țaran, care să nu se pună luntre și punte întru aflarea capitalului necesar. Și fiind aceasta la el o patimă, nu se sfiiește să se angajeze pentru acvirea capitalului necesar în condițiunile cele mai nefavorabile, cari în urmă îi aduc ruinul total.

Cu toate acestea această greșea este totodată și o virtute, căci numai acestei împrejurări avem să-i mulțămim, că multe moșii pierdute de unii romîni, întră totuși în mâinile altor romîni, contribuind astfel la conservarea elementului țărănesc. Și întru năzuința de a lupta pentru desrobirea țaranului nostru din ghiarele cămătarilor, trebuie să ținem cont de acest moment, care e unicul, ce ni dă cuvînt, să speim în un viitor mai bun.

După datele statistice ce ni stau la îndămină, avem în Bucovina 160 sate cu o populațiune exclusiv romînească sau în majoritate covârșitoare romînească. În decursul unui an 15% din moșii țărănești trec prin vînzare sau succesiune în mi-

nele altor proprietari, dintre cari numai 11% sînt romîni, pe cînd restul de 4% este străini. De va merge și înainte tot așa, în decurs de aproximativ 30 ani străinii vor fi pus mîna deja pe 80% din moșii țaranului nostru, așa că de aici ar urma, că cel mult în alți 20 ani aceștia vor fi stăpîni pe mai întreaga țară, afară de moșii, cari se vor mai afla în minile proprietarilor mari și ale fondului religionar.

Cu aceste din urmă nici nu ne ocupăm și nici nu vin în privire, pentru că și așa, fiind arindașii acestor moșii fără abatere străini, țaranul nostru numai ca subarindaș trage foloa dia ele și folosul acesta e atît de efemer, încît cu drept cuvînt putem zice, că subarindările aceste sînt ruina poporului, de altă parte însă izvorul de bogăție pentru străini. Ear moșii boerești, nefiind ele lucrate — cu foarte puține abateri — în regie proprie, ci arindate asemenea străinilor, și așa trec cu o siguranță grozavă în minile acestora, așa că momentul, cînd boieri romîni, ca proprietari de moșii, vor aparține trecutului, nu e departe.

FOIȚA.

Ochi albaștri.

Sus pe bolta azurie
Două stele drag lucece,
C'o lumină albăstrie
Ele dulce îmi zimbesc —;
Dar nu știu, sînt numai stele,
Sau chiar ochii dragii mele? —

Poate, că privind la stele,
Focul ochilor le-a dat,
Ca să-mi spuie ca prin ele
Că la mine-a cugetat . . .
Ah, albaștrilor steluțe
Tare-mi mai sînteți drăguțe!

Căci am nația romînă.

Flueraș cu glas de plîns
Cîntă-mi doina, cînt de jale:
Că pe-al vieții mele cale
Floarea florilor s'a stîns —

Ea s'a stîns — s'a dus în sbor —
Ca un vis — pe altă lume,
Și mă strigă tot pe nume,
Căci mult suțere de dor —

Și eu sufăr mult și greu,
Ascultînd din zi în noapte
Farmecul de dulce șoapte,
Ce mă chiamă tot mereu — —

Dar alungă-mi flueraș
Șoaptele ce mă îngînă,
Căci am nația romînă
Și trei gingași copilași!
Hatna, 2 Decembrie 1907.

V. Kalmucki.

Cum era, pe vremuri, la noi în Bucovina. (1848).

. . . Nu-i mult de atunci: vor fi vr'o șasezeci de ani. Și acuma mai affi încă bătrîni de aceia, cari au văzut cu ochii lor, acele vremuri de grea cumpănă, prin care a trecut mult încercata noastră țară. Dar tinerii — oameni noi pe acest pămînt vechi — nici nu visează de suferințele strămoșilor noștri, căci prea ușoară e viața de acuma și prea sînt multe ale ei momene.

*) Cu învoirea autorului reproducem această schiță din meritoasă revistă „Viața romînească”, anul II, August Nr. 8.

Era pe vremea cînd nu se 'ncuibaseră atîtea mode nici sărăcie streșnică; cînd țaranul era iobag ca și acuma, și totuși nu apuca calea grea a pribegiei spre America; nici despre deputați democrați sau naționaliști nu se vorbea, care, de drag ce li-i poporul, îl restignesc; ci erau deputați țărani — cari învățaseră buchile dela dascălii ambulanti, ce pribegiau pe la rezeși din casă în casă — și totuși au desrădicat boierescul, iar în sfatul împărătesc dela Kremsier, au vorbit cu atîta dragoste și căldură despre durerile țărănimii împilate, încît toate gazetele nemțești și „Bucovina” fraților Hurmuzacki scriea că »deputații țărani din Bucovina își cunosc chemarea». — Nici poștă îndăminoasă ca acuma nu se pomenenea, nici drumuri de fier, care să aducă străini în țara noastră; dacă aveai de trimis vești la prieteni din țări străine, le trimiteai prin curieri sau ștafete. Acestea erau niște căruțe cu două roți înalte, trase de cai iuți și pietroși, care țineau lungă vreme la drum. În căruță, deasupra lăzii cu răvașe, ședea curierul, pe pieptul căruia atirna arciș o goarnă cu canafi și

găitane negre-galbene, care sînt colorile împărăției. Alături de curier ghemuit într'un colț, îi ținea tovarășie un soldat inarmat pînă'n dinți, care era pus spre paza scrisorilor și a banilor, căci era mare primejdie să treci pe acele vremi prin codri și zăvoaie pustii. Căii porneau la goană pe drumul de țară plin de hirtopi, iar curierul sufla în goarnă, ca să se ferească oamenii și cu toate aceste se 'ntimpla să fie zdrobiți călătorii ce nu se dădeau repede în lături. Cale de o poștă, adevăc cît putea alerga o ștafetă pînă să obosească caii, se afla o stație. La stația poștei era han pentru călători, grajduri pentru cai proaspeți și locuința poștaşului. Aici deshămau caii cei vlaguiți și luau alți olăcari, împărțeau și luau scrisori și imbucau ceva pentru drumul cel lung. În Suceava era poștăriță Popovicioaia, o văduvă bogată și frumoasă, care avea poștă lîngă biserica unită, două hanuri alături și grajduri pentru vr'o 30 de cai, frumoși și grași cum e linul.

(Va urma).

Și că cu nimicirea proprietății țărănești, va dispărea și elementul românesc, e un fapt de o certitudine înspăimântătoare, care dă fiecărui fin bun al poporului nostru de gândit.

Comitetul național, intrunit Marți în 3 l. c. în ședință plenară, la care au participat delegații ale mai tuturor comitetelor naționale districtuale, s'a ocupat cu aceasta chestie de tot serios, luând în discușione mai multe proiecte, dintre cari ca cel mai corespunzător s'a fost aflat proiectul inițiat de viceprezidentul de pe lângă tribunul din Suceavă, dl Atanasie Pridie.

Luând cont de cele zise de noi mai sus relativ la — am putea zice — aviditatea țaranului nostru pentru cumpărarea de pământ, dl Pridie propune crearea unei bănci agricole național-poporale, care ar avea să se ocupe cu regalarea creditului rural de neapărată lipsă pentru economul țaran și cu cumpărarea de moșii de toată mărimea, cu scopul de a le împărți între țărani.

Deoarece o astfel de bancă va trebui să dispună de capitaluri considerabile vom discuta în mai mulți articoli modul cum s'ar putea acvira și economisi acestea.

La această bancă vor trebui să se înscrie ca membru toate cele 160 comune amintite mai sus. Și fiind că — cu foarte puțini abateri — mai fiecare din aceste comuni dispune de o avere însemnată — unele chiar de o avere de sute de mii coroane — vor putea acestea comuni să verse ca capital neatacabil în casa băncii câte un minimum de 4000 coroane. Aceasta sumă, înmulțită cu numărul membrilor de 160, dă la un loc suma de 640 mii coroane, un capital, care garantează acestei bănci posibilitatea unei transacțiuni și de milicane. Direcțiunea acestei bănci ar avea să fie compusă din câte un delegat al tuturor comunilor din fiecare cerc judecătoresc, aluz de delegații acestor comune, și afară de acestea încă din trei membri executivi, cu cunoștinți de cauză în ale afacerilor băncii, aleși de totalitatea membrilor delegați în direcțiune. Sediul băncii ar avea să fie în centrala provinciei.

Afară de cele 4000 coroane varzate odată pentru totdeauna în decurs de unu pînă la cinci ani ca tează de intrare, fiecare comună ar mai avea să solvească în fiecare an câte o taxă de 200 coroane, din care sumă ar avea să se acopere spesele îmbinate cu cancelaria și corespondența băncii. Ca membri în direcțiune cu vot consultativ ar avea să funcționeze și cîțiva experți în ale taxării moșiilor și economiei raționale, cărora li-ar incumba datoria, de a taxa toate locurile de vînzare, a face divizul pentru parcelare și a indica aptitudinea acestor locuri pentru cutare sau cutare ram de economie. Indesebi se va lua în privire cultivarea pomilor și a legumelor precum și a erburiilor pentru hrana vitelor.

În numerii viitori vom discuta sistemul ce va trebui să fie aplicat la parcelarea și împărțirea moșiilor cumpărate, principiile ce vor trebui observate întru mijlocirea acelor țărani, cari vor fi împărțșiți cu pământ și sistemul de economisire a capitalurilor vărsate de comunele membre în casa băncii. (Va urma).

Vînzarea pădurilor în Gemene.

Ziarul „Buk. Nachr.“ în ultimii 3 numeri discută în o serie de articole vînzarea pădurilor ale comunei Gemene.

Lui Moses Eisenkraft din Vama, unui geșef-tar cunoscut, care a știut să pue mîna pe un număr considerabil de părășii, ce constituie sindicatul pădurilor din comunele Pojorita și Stulpicani, prin mijloace er-tate și neertate obic-nuite numai de acest soi de escroci, i-a succes earăși să-și acapareze o avere enormă din proprietatea comunei Gemene, păgubindu-o după estimatiunile aproximative cu o sumă de cel puțin 150.000 cor.

Se susține că Eisenkraft prin oameni cu trecere și plătiți a știut să-și asigure și sprijinul comitetului țarei, care a luat influență neexplicabilă asupra primăriei în favorul speculantului numit.

Chiar procesele verbale referitoare la vînzarea din chestiune să se fi falsificat numai și numai pentru a perfecționa aceasta vînzare pentru comuna Gemene atît de dăunăcioasă.

De un timp încoace, de cînd coniuncturile comerciale pentru produsele de lemne au devenit tot mai favorabile, lipitorile pădurilor își bat joc de toate autorități e, cari sînt chemate a supravegia averea comunelor noastre muntene.

Sînt prea caracteristice mijloacele întrebuintate pentru perfecționarea acestui gheșeft și vom reveni asupra detaliurilor lui în un articol mai lung în unul din mumerii viitori.

Minele fondului religiosar.

În anul 1890 e numit conducător F. de Krasuski. Pe atunci se plăteau lucrătorii cu 100% mai efin iar manganul cu 60% mai scump. Cea mai mică urcare a prețului muncii sau scădere a prețului manganului putea să aibă ca efect la o industrie pe baze așa de neînsemnate încetarea ei. Trebuia să se simplifice munca și să se ia mașina în ajutorul brațelor. S'au pus șine prin galerii, s'au întocmit funiculare pentru scoborirea manganului de pe Arșița și — lucru de căpitanie — s'au deschis toate piețele Austriei și multe străine manganului din Iacobeni. Acest mineral, care se întrebuintă pînă atunci numai în fabrici chemice, la fabricarea sticlei și a celulozei a devenit pe aceeași vreme un factor foarte însemnat la fabricarea fierului și se vinde acum mai cu seamă usinilor de fier. Încipîndu-se 1900 calea fierată locală ce duce la Dorna, era baza dată ca să se mărească industria manganului. Krasuski zidește și întocmește usinele de electricitate întrebuintînd apa Bistriței, sue un tren electric pe coastele Arșiței și altul pe malul șting al Bistriței, ca să ducă mineralul la spălătorii, care se întocmesc deasemenea într'un stil mare. Producțiunea manganului în anul acesta e mai mult de 2900 vagoane, iar numărul lucrătorilor se urcă 200.

Mină în mină cu mărirea industriei manganului în Iacobeni, a făcut Krasuski explorări în Fundul-Moldovei, acoperind cheltuelile lor din economiile făcute în Iacobeni. Din 1892 pînă 1796 re-deschide el galeria principală alui Manz, pentru a cerceta proveniența metalelor și astructorii pietrii. Văzînd fondul religiosar succesele frumoase din Iacobeni îi încredințează un credit pentru explorări cu mijloace moderne: mașini de sfredelit etc. În Octomvre 1900 s'a aflat o pătură de fier (legat de sulfur) de 2¹/₄ m groasă iar după patru ani a doua 3 m de groasă într'o adincime de 220 m sub pămînt. S'a deschis astfel o cantitate de cel puțin 250 de mii de tone fier legat de sulfur. Fondul religiosar votează ridicarea usinilor necesare și în August 1906 se începe exploatarea fierului, care se vinde după curățire și spălare celor mai mari fabrici de fier. În anul 1907 s'au produs cecirca 1500 vagoane iar pentru 1908 are administrația contract pentru 2000 vagoane. Numărul lucrătorilor e și acum aproape de 200.

Să compărăm: Cînd a luat Krasuski conducerea se produceau 200 vagoane și se întrebuintau 40 de muncitori, astăzi se produc în Iacobeni și Fundul-Moldovei 4000 de vagoane și se ocupă 400 de lucrători, va să zică: producțiune de 20 ori mai mare, muncă de 10 ori mai mare. Și toate aceste le-a făcut Krasuski. »Bukowiner Nachrichten« îi reproșează, că numai lui îi aduc minele folos adecă avanzare grabnică. Oare nu are fondul religiosar tot dreptul să-i înlesnească avanzarea amplotatului, care grijește așa de bine de averea ei. Dar asta e tocmai plingerea lor. Ei s'au fost deprins a privi averea fondului ca un loc deschis lor pentru pradă și nu li convine administrarea credincioasă de acum. Datele induse vor și dovedi că exploatarea de prezent nu e un joc de copii (Kinderspiel), cum o numește dl Wiedmann. Ce dorește d-sa? dorește să se producă mai mai mult mangan de cit se cere, poate pentru a reduce prețul manganului?! Dar iată ce-l doare: Krasuski, care cunoaște mai bine structura geologică a munților noștri a căutat în toate locurile mangan și a cîștigat pentru fondul religi-

onar dreptul explorării și al explotării. Că nu lucră în toate deodată e numai natural; deocamdată în locurile cele mai accesibile, mai tîrziu dacă va fi nevoie și în cele lalte. Dl Wiedmann dorește, — și noi am trebui să-i mulțămim pentru atîta bunăvoință — să se dee drepturile explorării ațor firme străine și fondul să-și creeze astfel însuși concurență. Poftăscă numai dl Wiedmann și renumiții săi geologi și caute mineral bun, iar dacă va găsi nime nu-l va pute împiedeca să scoată aur cit vrea din munții noștri. Dar una îl sfătuiam, să nu se atingă de fondul nostru căci vom arăta dinții.

Iar autorul strigătului de desperare din Louisenthal ar face mai bine să nu caute ași cîștiga pinea cu condeul, ci să lucreze numai la minele de acolo; căci va cîștiga cu ușurință 140—150 coroane pe lună și va sta cu mult mai bine, decit cei mai mulți învățători din Bucovina. Una ași ține să rectifice. D-sa ne spune că lucrătorii din Louisenthal ar fi trebuit din cauza plății insuficiente să între în grevă. Ați auzit 140—150 coroane plată insuficientă. Dar lucrul cel mai caraghios e, că vestea trimbițată cu atîta sgomot e o scornitură, căci lucrătorii își caută fără întrebure de treabă.

Să privim însă mai pe deaproape chestia lucrătorilor. Dacă exploatază o firmă germană în România sau altă țară, îndată își aduce amplotiași nemți și lucrători nemți. încît țările cu legi trebuie să se scutească de invasiunea lor. Așa au servit interesele germane Manz și — risum teneatis — fondul religiosar. 40 de familii a adus Manz la Iacobeni în anul 1797; astăzi avem 3000 de suflete Zipseri. Înmulțirea aceasta nu se poate explica altfel, decit că mergîndu-li Zipserilor bine, și-au adus neamuri și cunoscuți la masa largă. Dovadă că nu li merge lor rău e, că prăpădiții de toate neamurile, cari s'au rătăcit lucrători la Iacobeni, Pojorita și Fundul-Moldovei s'au făcut Zipseri ca să aibă avantajul celei mai largi protecții. Durere că și romîni și au vîndut neamul pentru acest avantaj, dar și mai mare durere, că ei pe moșia lor străbună au trebuit să treacă la altă nație pentru o mai bnnă stare. E timpul suprem ca să înceteze această protecțiune a nemților. Noi să lucrăm din rășputeri ca să încapă cîți mai mult lucrători și amplotiași din sinul nostru la mine.. Preoții din satele romînești din apropiere să îndemne pe oameni la munca în mine și lucrătorii romîni vor fi totdeauna bine primiți de seful minilor. Dacă vre un amplotat german ar fi să prigonească pe lucrătorii romîni ni vom aduce cazurile aceste la cunoștința publicității, ca să știm în contra cui și cum să ne apărăm. Iar de va fi nevoie de lucrători străini esperimentanți, să se aducă ciocănași din transilvania și Ardeal, unde romîni de mult se indeletnicesc la munca aceasta.

Un al treilea articol se ocupă de școala germană din Iacobeni. Boerul grijește după lege pentru încăperile școlii pe loc boeresc. Școala cea germană veche din Iacobeni avînd prea puține încăperi a trebuit să dea fondul înainte de puțini ani edificiul, în care erau birourile administrației ruinilor școlii spre întrebuintare. După ce se făcură adaptările necesare și după ce aflase o comisie localurile cafiind corespunzătoare, școala se mută în edificiul acesta iar cel vechiu trecu iar la disponibilitatea minelor. De ce să ne mirăm mai mult? De naivitatea autorului, care crede că edificiul cel vechiu ar fi remas mai departe după drept averea școlii germane, sau de ne-

din calea Victoriei 721. Ele se vor începe la ceasurile 9. Conferențiarul vor lămurii lucruri privitoare la Romini, din toate punctele de vedere. Mai târziu se pregătesc ședințe muzicale. La 1 Ianuar Liga va deschide, în același local, Bibliotecă sa, care e destul de bogată și la care vin ziare și reviste din toată România. În primăvară Liga va patrona o expoziție istorică în Iași și va organiza excursiuni în deosebitele părți, bogate în amintiri, ale țării. În sfârșit, în curând se va începe publicarea unei biblioteci pentru popor à 10 bani volumul și editarea unei cărți postale cu vederi de locuri, cu portrete și reproduceri de costume.

Ziarele din România anunță că cu ocazia inventarierii averii mobile a ilustrului Hașdeu s'a constatat că lipsesc mai multe documente importante și brisoave, aparținând Academiei Romine și cari fuseseră împrumutate regretatului Hașdeu, spre a se servi de dînsule la cercetările sale istorice și mai cu seamă la alcătuirea măreței opere »Magnum Etimologicum« Cercetările făcute pentru a se da pe urma acestor documente, rămînînd infructuoase, parchetul trib. Ilfov a fost seziat. Dl prim procuror Skina, împreună cu dl judecător de instrucție Popovici au făcut chiar o percheziție la un cunoscut scriitor și avocat din capitală, care a trăit în Intimitatea lui Hașdeu. Se afirmă că documentele ce nu se găseseră au o valoare de mai multe zeci de mii de lei. Numărul documentelor dispărute se ridică la mii de 1000. Printre ele se află și un hrisov de pe timpul lui Mircea-Vodă. Ele nu aparțin Academiei Romine ci arhivelor statului. Persoana la care s'a făcut percheziție este dl profesor Iuliu Dragomirescu, care a fost unul din intimii lui Hașdeu. Nu s'a găsit absolut nimic. Un fapt și mai grav s'a constatat: S'au găsit la Hașdeu documente împrumutate dela Arhivele Statului, după cari stampila arhivei se vede ștearsă și deasupra aplicată ștampila »Iulia Hașdeu« cu castelul dela Cimpina.

Țărani romini dați în judecată pentru cîntări rominești. Patru țărani romini din Micălaa au fost dați în judecată pentru că au cîntat »Hai să dăm mină cu mină« și »Tricolorul«. Țăranii s'au apărat singuri. Tribunalul (din Oradea-Mare) nefiind nici o primejdie în cîntarea acestor cîntece rominești, i-a achitat. Reîntorși acasă, primul lucru ce au făcut a fost, că au cîntat cele 2 cîntări în fața locuinței denunțatorului Cosma.

Procesul »Tribunei.« Miercuri, în 20 Noemvre, s'a pertractat la Oradeamare unul din multele procese de presă ale ziarului »Tribuna« din Arad. Acuzat este redactorul responsabil I. N. Iova. Apărător a fost dl Dr. Lazar. Acuzatul — deși apărătorul a sdrobit toate acuzele procurorului — a fost dedepsit la 6 luni temniță de stat și 500 coroane amendă în bani. »Drap.«

Monopolul cîrciumelor în România. Proiectul guvernului român, privitor la monopolul cîrciumelor, prezentat și debătut decătră comisia parlamentară a produs o mare agitație între comercianții de băuturi din România. Duminică s'a ținut în București o mare întrunire a acestor comercianți, la care s'a decis a prezenta ministrului de finanțe un memoriu, prin care se arată relele, ce aduce amintitul proiect și cum proiectul, dacă va deveni lege, lovește în comerțul întregii țări. În urma acestei mișcări, ministrul de finanțe al României a introdus unele modificări în proiectul de lege al monopolului cîrciumelor. Aceste modificări sînt după ziarul »Viitorul« următoarele: În comunele urbane, vinzarea vinului și a berei, va fi cu desăvîrșire liberă și nu se va limita decît numărul stabilimentelor în care se vor vinde băuturi alcoolice propriu zise. Toate constatările de delict și pedepse lăsate în sarcina comisariatelor de poliție se deferă justiției. În comunele rurale, cîrciumele nu vor mai fi încredințate unor funcționari numiți de comitetul cîrciumelor, ci vor fi date prin licitație publică. În schimb cîrciumele vor fi puse sub supravegherea unui comitet compus din: Primar, Medicul plășei, inspectorul agricol și proprietarul, dacă își cultivă singur moșia. Acest comitet va avea în special însărcinarea să reguleze ca cîrciumarul să nu vîndă decît băuturile de calitate bună și să se respecte toate prescripțiile prevăzute în lege pentru combaterea alcoolismului. Din statisticile întocmite de ministerul de finanțe rezultă că sînt astăzi la România 13.800 de cîrciumari. Prin proiectul de lege al d-lui Costinescu, numărul cîrciumarilor se va reduce la 8000. Deoarece însă 4—5000 de cîrciumari sînt străini, se poate vedea că toți cîrciumarii romini își pot continua comerțul și că agitația a fost înscenată numai de cîrșmarii străini.

Sute de mii de lucrători fără lucru. Ziarul »Daily Mail« anunță cumcă, în urma crizei, mii de lucrători au fost concediați de prin fabricile din America. Numărul lucrătorilor rămași fără pînă e

colosal; ei se pregătesc să se reîntorcă în Europa. Corespondentul ziarului de mai sus făcînd o anchetă la Hobokan s'a convînz că într'adevăr lucrătorii italieni, unguri poloni etc. rămași neîntrebuițați au început să părăsească America. Numărul lucrătorilor cari vor emigra din America, în cursul săptămînilor viitoare trece peste 500.000. În special sufără de pe urma acestei crize muncitorii străini, căci marile fabrici îi concediază în primul rînd pe aceștia menținînd pe lucrătorii americani. Numai dela fabricile de oțel și fier au fost concediați pînă acum peste 500.000 de oameni. De sigur știrea aceasta este în combinație cu următorul comunicat ce primim dela căpitanul de poliție di loc: »In 25 a lunei au să sosească înapoi mai multe sute de muncitori din America. Cine are lipsă de muncitori, să se adreseze direct l dl LekkyIstvan, șef de secție în minister, acuma în Fiume, hotel Europa. Să-i comunice totodată condițiile de muncă.« »Gaz. Trans.«

Procesul »Luptei«. În 23 Noemare s'a pertractat înaintea curții cu jurați de aici al doilea proces de presă intentat ziarului »Lupta«. Redactorul responsabil dl Vasile Macrea, a fost osîndit la 6 luni închisoare de stat și 1200 coroane amendă în bani. Dl Macrea a fost apărât de avocatul Dr. Marcel Kadossa. În contra sentinței s'a anunțat apel la curtea de casație.

Reportoarul teatrului.

(Dela 9—16 Decemvre.

Luni »Zapfenstreich«, Marti »Husarenfieber«, Miercuri »Opernball«, Joi »Bruder Straubinger«, Vineri »Die Herren Söhne«, Sîmbătă »Künstlerblut«. Duminică p. m. »Die Rabensteinerin« seara »Künstlerblut« Luni »Mamzelle Nitouche«, în piesele de Miercuri—Duminică va coopera celebrul artist Girardi ca oaspe.

Dar de crăciun.

Atragem atențiunea părinților, directorilor și directorilor de școală asupra colecției »Biblioteca copiilor și a tinerimii« de A. O. Maior, din care a apărât acuma vol. III cu 20 ilustrațiuni artistice și cu colaborarea preținsă a d-lor I. Al. Brătescu-Voinești, Mihail Sadoveanu, Oct. Goga, Maria Cunțan, I. A. Basarabescu și A. O. Maior. Volumul frumos și solid legat se vinde în Austro-

Ungaria 1 cor. iar în România și străinătate 1 leu 30 bani plus poșta 15 bani. Toate trei volume se pot comanda dela orice librărie rominească și dela administrația revistei »Luceafărul«. Sibiu (Nagyszeben).

Avis!

Asociațiunea de economie și credit în Baiașești, i. r. c. g. l. în Baiașești. Inceputul activității 17 Noemvre 1907.

Depuneri spre păstrare se primesc dela ori și cine și se fructifică cu 7 procente.

Asociațiunea scoposește fructificarea capitalurilor depuse, dă părtașilor avansuri, folosindu-se de depozitele ce le are și de creditul său, sub condițiuni cit se poate de favorabile și în genere, a promova interesele economice ale părtașilor săi.

Oarele de oficiu: În fiecare Duminică și sîrbătoare după amiază în localul însoțirii.

Afară de oarele de oficiu se dau deslușiri de cei subsemnați.

Harion Siretean, Dumitru Vodă,
preș. cons. de contr. director.

Constantin Cora,
director.

Bibliografie.

A apărut:

»Luceafărul« Nr. 11 cu următorul sumar: Octavian Goga: Asfințit (poezie). — C. Sandu-Aldea: Pe drumul Bărganului. — Octavian Goga: Fecunditas (poezie). — C. Ardelean: Cîntecul morții (poezie). — George Murna: Monumente antice din Roma. Foruri imperiale: Columna lui Traian. — Dinu Ramură: Toamna (poezie). — I. Agirbiceanu: Neputriviri. — Zoe Gîrbea: Expoziția din Veneția (1907). — Cronică: Știri. Bibliografie. Poșta administrației. — Ilustrații: Reproduceri după columna lui Traian.

Romîni!

sprijiniți librăria rominească

»Scoala Romînă«

din Cîmpulung.

Univ. med.

Dr. M. BRÄUER

locuește și ordineză începînd dela
1. Noemvre a. c. în casele propriie
strada lui Hormuzachi Nr. 5.

Un băiat

din casă mai bună se primește
la gazdă.

! se adresa la redacția foii.

Se caută

doi sau și un băet român
pentru ciubotărie la Iosef Varziczka,
pe strada gării Nr. 25 pe trei ani
cu îmbrăcămîntea proprie, sau
pe patru ani cu îmbrăcămîntea
dela măiestru.

Băieții trebuie să poată citi și
scrie rominește și nemțește.

PRIMA

rafinerie de spirt, fabrică de rum și licor
în Bucovina a lui

S. Rudich, Rădăuț

aduce la cunoștință vînzarea de spirtuoase, rum și licoruri
excelente, cu bucata și cu ridicata pentru prețuri moderate

strada Crinilor No. 3 (casa Beck).

rugînd tot odată a da atențiunea specialității de rachiuri fără de basamac.

Aduc la cunoștința onor. public că începînd cu ziua de 22 Noemvre
am deschis în **strada Spitalului Nr. 1** (în imediata apropiere de direcțiunea de poliție)

Un restaurant și local de dejun

Bucate foarte gustoase, bere excelentă de Okocim și de Pilsen Camere spațioase, luminoase și elegant mobilate potrivite pentru cluburi și societăți.

Serviciu curat! * Lumină electrică! * Prețuri moderate!

Cunoscînd proprietarul stabilimentului limba rominească perfect recomînd acest local publicului românesc cu rugarea de a-mi da concurs.

Cu deosebită stimă:

Iosif Neuhaus,

Drul în med. univ.

Carol Schermer

dupre o activitate îndelungată la ambulatoriul ortopedic al profesorului Dr. Adolf Lorenz
din Viena a deschis

un institut ortopedic

în Cernăuț, strada lui Goethe Nr. 4

în apropierea teatrului. — În acest institut se vor trata diformități a vertebrații a extremităților (piciorare X și O) piciorare strimbe și late, scintituri și inflamațiuni de încheieturi precum și ori ce pareză. Atelier propriu pentru fabricarea de coseta, de aparate învelitoare, de utilități pentru piciorare strimbe și pentru legători de mijloc.

Pensionat propriu pentru pacienți veniți din afară.

Mașine de cusut „SINGER“

pentru ori și care scop, nu numai de gen industrial, ci și pentru lucrări de cusut în familie, se pot comanda numai prin noi.

Dați sama ca cumpărarea mașinilor să urmeze numai în prăvăliile noastre

Prăvăliile noastre sînt de cunoscut după tablele - - acestea - -

Singer Comp. societate pe acții pentru mașini de cusut

Cernăuț strada domnească 16. * sucursale în toate orașele mai mari.

In atențiune: Toate celelalte mașini, oferite de alte stabilimente de mașini de cusut, sub numele „Singer“ sînt construite după un sistem în vechit de al nostru, care, ce se atinge de construcție, prestațiune și durabilitate, este mult inferior față de sistemul nostru acest nou.

14

14 14 14 14 14 14 14 14 14 14 14 14 14

14

La Canada și America

direct și fără a se sui pe altă corabie

transportează cel mai repede și mai bine Biroul de călătorie

transportează cel mai repede și mai bine Biroul de călătorie

„GLOBUS“
M. FEUERSTEIN

concesionat de înaltul guvern i. r. al țării

Cernăuț, strada primăriei No. 14.

Nu cumpărați bilete de călătorie mai înainte de ce vă informați la biroul de călătorie „Globus“.

Luăți seama la Numărul 14 din strada Primăriei (Rathausstrasse No. 14), ca numai acolo se află Biroul de călătorie „Globus“.

14

14 14 14 14 14 14 14 14 14 14 14 14 14

14

Prăvălia B. Baltinester iun., Cernăuț

Fondată la 1873

Strada Enzenberg Nr. 3.

Telefon Nr. 301

Unicul depou de păpucării F. L. Popper, Chrudim; Anton Capek, Viena; de pălării J. Heinric Ita, Viena; Iosif Pichler și fii, Graz.

Cumpărari avantajoase pentru earnă și articole pentru crăciun. — Depozit bogat. — Toate mărfurile în calitate solidă.

Blănării. Înnării, mănuși și ciorapi. Albituri sistem Dr. Jäger și Lahmann. Bonete de blană și postav pentru domni, [dame și copii.

Păpucarie, galoși și șoșoni. Ciobote pentru vânători.

Mântăluțe pentru copii, haine și bonete.

Palării pentru domni și băeți. Cilindre și clacuri. Theatre echarpes.

Cravate și cachnez

săniute sistem Rodel, jachete, cepițe, mănuși etc. etc.

Albituri pentru domni, gu- lere, manșete și batiste.

Parfumuri, săpunuri, perii de strae pentru cap și dinți.

Obiecte pentru împodobirea părului, Pepteni.

Puști de vînat, revolvere, Muniție. Cergi de călătorie. Gilete de modă pentru domni. Tăcîmuri de argint garantat Alpaca sau China.

Zigarete de chilimbar și dose pentru zigări și zigarete.

Obiecte de piele: Tăsuțul portative pentru dame. Gîante și gemandane pentru călătorie. Necessaire pentru călătorie. Oglîndi portative și pentru toaletă.

Cadre pentru albumuri și fotografii.

Utensilii pentru scris.

Utensilii pentru fumători, casete.

Casete pentru juvaere fotografii, utensilii de cusut.

Ochene, bastoane și păioare.

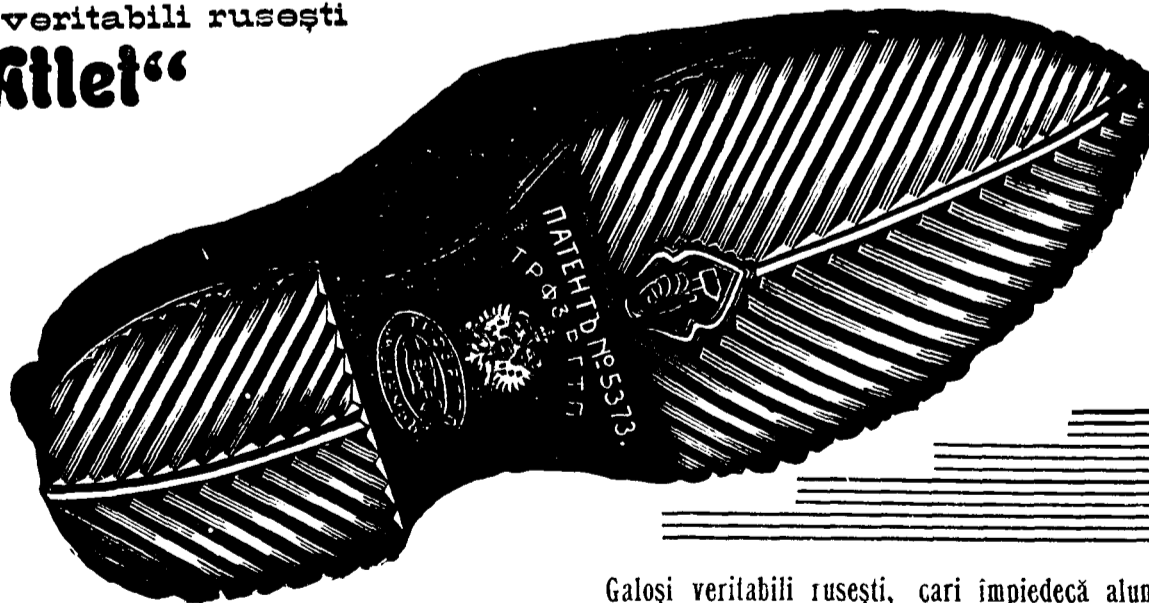
Jocuri de domino. șac, preferanz.

Atențiune!

Galoși veritabili rusești

„Atlet“

Garanție deplină pentru calitate și durabilitate.

Galoși veritabili rusești, cari împiedecă alunecatul.
Patente N-rii: 6888, 8020, 18564, 5373, 3422, 2374 18597.

Cereți pretutindeni numai galoși „Atlet“

Se află în toate prăvăliile mai bune.

Dr. Dragoș Bumbac

advocat

- - în Suceava - -

locuște vis-à-vis dela judecătoria cercuală.

Dr. Heinrich Marbach

și-a deschis în Gurahumorului

biroul său de advocatură

în casa doamnei Meisler.

Rictorul român

Vasile Chichifoi

și a mutat atelierul său în

strada Roșei Nr. 35.

Parochii și epitropiile bisericesti dela țară să nu comande icoane bisericesti, prapuri, cruci sau iconostase în alt loc pînă nu vor fi vizitat atelierul harnicului și iscusitului pictor român

Vasile Chichifoi.